הא חישב באימורין נתפגלו אימורין עצמן: ת"ש פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים מועלין בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה מאי לאו לינת בשר וש"מ מגו דפסלה בלינה פסלה בה מחשבה לא לינת אימורים הא מדקתני סיפא כולן מועלין בהן על בית הדשן עד שיותך הבשר מכלל דרישא לינת בשר מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא רישא אימורים וסיפא בשר מותיב (רבא) [רבה] ואלו שאין מפגלין ואין מתפגלין צמר שבראשי כבשים ושער שבזקן תיישים והעור והרוטב והקיפה והאלל והמוראה והעצמות והגידין והקרנים והטלפים והשליל והשליא וחלב המוקדשין וביצי תורין [כולן] לא מפגלין ולא מתפגלין ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא והמעלה מהן בחוץ פטור מאי לאו לא מפגלין הזבח ולא מתפגלין מחמת זבח לא לא מפגלין את הזבח ולא מתפגלין מחמת עצמן א"ה הא דקתני סיפא כולן לא מפגלין ולא מתפגלין הא תו למה לי ולטעמיך אין חייבין עליו משום פיגול הא תו למה לי אלא איידי דבעי למיתנא נותר וטמא תנא פיגול הכא נמי איידי דבעי למיתני המעלה מהן בחוץ תנא נמי וכולן לא מפגלין ולא מתפגלין רבא אמר אף אנן נמי תנינא השוחט את המוקדשים לאכול שליל או שליא בחוץ לא פיגל והמולק את התורים לאכול ביציהם בחוץ לא פיגל והדר תני חלב המוקדשין וביצי תורים אין חייב עליהן משום פיגול נותר וטמא הא שליל ושליא חייבים אלא לאו ש"מ כאן מחמת הזבח כאן מחמת עצמן ש"מ: תנן התם ובעלי מומין ר"ע מכשיר בבעלי מומים א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא הכשיר ר"ע אלא בדוקין שבעין הואיל וכשירים בעופות והוא שקדם הקדישה את מומה (א"ר חייא בר אבא) ומודה רבי עקיבא בעולת נקבה דכמאן דקדם מומה להקדישה דמי מתיב רבי זירא המעלה מהן בחוץ פטור הא מאימן חייב והיכי משכחת לה בעולת נקבה אי אמרת בשלמא קסבר רבי עקיבא עולת נקבה אם עלתה לא תרד הא מני ר"ע היא אלא אי אמרת אם עלתה תרד הא מני אימא המעלה מהן בחוץ פטור הא מאימורי אימן חייב והא מהן קתני ואימן דומיא דידהו אלא אימא המעלה מאימוריהן בחוץ פטור הא מאימורי אימן חייב:

מתני' שחטו על מנת להניח את דמו או אימוריו למחר או להוציאן לחוץ רבי יהודה פוסל וחכמים מכשירין ע"מ ליתנן על גבי הכבש שלא כנגד היסוד וליתן את הניתנים למטה למעלן ואת הניתנים

אימורין עצמן. יותרת הכבד והכליות אבל לא בשר שאין מתפגל בדבר שהוא גופו [שלן] זכה אלא דבר המפגל דכיון דלא חשיב אכילה לענין פיגול לא חשיב נמי אכילה לענין איפגולי: **הוכשרו.** נתקנו לקבוע פסולין הללו: **בטבול יום ובמחוסר כיפורים.** אם נגעו בהן: **מדפסלה לינה.** פסלה נמי מחשבת לינה: **מאי לאו לינת בשר.** קתני שאם לן נפסל וה"ה למחשבת לינה שפוסלת בבשר והכי נמי דהיכא דחישב אבשר עצמו לא תדוק מינה דהא מחשבה בדבר שדרכו לאכול בעי ובברייתא לעיל נמי תניא בהדיא ושוין שאם חישב לאכול פרים לא עשה כלום אפילו לפסול מיהו הא דייקינן מינה דמחשבת לינת אימורים מפגלת הבשר כרבי אלעזר: **לא לינת אימורים.** דקתני דפסלה האימורים נפסלים בלינה קתני ודכוותה פשוט מינה דמחשבת לינת אימורים מפגלת באימורין: **עד שיותך את הבשר.** גרסינן במס' מעילה (דף ט.) ול"ג משיותך דא"כ הוה ליה דבר שנעשית מצותו ואין מועלין בו אבל עד שיותך דאכתי אית בהו צורך עבודת גבוה קרי בהו מקדשי ה': **ולא מתפגלין.** לקמיה מפרש ליה: **צמר שבראשי כבשים ושער שבזקן תישים.** איצטריך לאשמועינן דלא מהניא מחשבה בהו משום דעור הראש קרב עם הראש שאינו בכלל הפשט כדתניא בהשוחט (חולין דף כ.) מנין לרבות הראש שכבר התיז ומהניא ביה מחשבת הקטרה בהנך מיהא לא מהניא מחשבה אם חישב להקטיר למחר דלאו דרכו להקטיר הוא דגבי אם עלו ירדו קא תני להו בפ' המזבח (לקמן דף פה:): **והמוראה.** של עוף: והאלל. של בהמה. והעובר ל"ג דהיינו שליל: **וחלב המוקדשין.** חלב שבדדי נקבה: הכי גרסי' לברייתא הכא ובתוספתא כך שנוייה כולן לא מפגלין ולא מתפגלין ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא והמעלה מהן בחוץ פטור וה"ג לגירסא דגמ' מאי לאו לא מפגלין את הזבח ולא מתפגלין מחמת הזבח לא לא מפגלין את הזבח ולא מתפגלים מחמת עצמן אי הכי הא דקתני סיפא כולן לא מפגלים ולא מתפגלין הא תו למה לי וליטעמיך אין חייבין עליהן משום פיגול תו למה לי אלא איידי דבעי למיתני נותר וטמא תנא פגול ה"נ איידי דבעי למיתני המעלה מהן כו'. אין חייבין עליהן משום פיגול אם חישב בזבח פיגול ואכל מאלו. והמעלה מהן בחוץ פטור דאין ראויין לפתח אהל מועד. [וה"פ] מאי לאו אין מפגלין את הזבח אם זרק ע"מ לאכול או להקטיר מאלו חוץ לזמנו הזבח כשר: **ולא מתפגלין מחמת הזבח.** אם חישב לאכול מבשר הזבח או להקטיר (מחמת) אימורין חוץ לזמנו ולא נתפגלו אלו ליענש באכילתו כרת. ותיובתא דר"א דהכא שליל ומוראה תנן: **מחמת עצמן.** אם זרק ע"מ לאכול לאלו חוץ לזמנו אין מתפגלין שאין מחשבתו מחשבה: **הא תו למה לי.** לאו לאיתויי דאף מחמת זבח אין מתפגלין: **וליטעמיך אין חייבין עליהם משום פיגול.** פעם שלישית למה לי למיתני הא מאי תיתי לאשמועינן לדידך אלא על כרחך משנה (א) לאו דוקא אלא אגררא לטמא ונותר נסבה, לרבי אלעזר נמי משנה שניה לא תיקשי דאגררא דהמעלה מהן בחוץ נסבה: **אף אנן נמי תנינא.** כרבי אלעזר דשליל ושליא מתפגלין ולא מפגלין: **לא פיגל.** משמע לא את עצמן ולא את הזבח: **הא שליל ושליא חייבין.** עליהן משום פיגול אלמא מתורת מפגל אפקעינהו מתורת מתפגל לא אפקעינהו: **מחמת זבח.** מתפגלין מחמת מחשבת עצמן לא מתפגלין: **תנן התם.** גבי אם עלו לא ירדו בפרק המזבח: **מכשיר.** אם עלו שלא ירדו: **וכשרין בעופות.** לכתחילה שאין פוסל בהן אלא חסרון אבר כגון יבש גפה נסמית עינה (ויצאת) או נקטעה רגלה משום הקריבהו נא לפחתך כדמפרש בבכורות: **דוקין.** טייל"א בלע"ז לשון או דק (ויקרא כא) כמו הנוטה כדוק (ישעיה מ) [אבל] דוקין שבעין לא פסלי בהו ואע"ג דמום גמור הוא לא נאמרו מומין אלא בבהמה דכתיב תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים (ויקרא כב) מיניה דרשי' (מנחות דף כב.) תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות הואיל וכשרין בעופות לכתחלה בבהמה אם עלו לא ירדו: **והוא שקדם הקדשן את מומן.** אבל קדם מומן את הקדשן לא חלה עליהן קדושת מזבח מעולם אלא קדושת דמים ואין המזבח מקדש פסולין אלא שנראו לו כדמפרש בפ' המזבח: **ומודה ר"ע בעולת בהמה נקבה.** שתרד ואע"פ שכשרה בעופות לכתחילה מ"ט דכמאן דקדם מומה להקדישה הוא שאין לך מום בעולה גדול מזה דכל עולה זכר הוא: **המעלה מהן בחוץ.** בברייתא דלעיל תנן לה וקתני בה שליל ומעלה מהן משמע מבשרו פטור דלאו גופיה דזיבחא הוא ולא חזי להקרבה כדתניא בבהמה המקשה (חולין דף עה.) מה יותרת כבד וכליות האמורים באשם מולא מכלל שליל אף כל מולא מכלל שליל הא מבשר אימן חייב: **והיכי משכחת לה בעולת נקבה.** דאילו בשלמים המעלה מבשר בחוץ פטור דלא מתקבל בפנים הוא כדתנן בפרק בתרא (לקמן דף קיב:) המעלה מבשר חטאת כו': **הא מני ר"ע היא.** דכיון דבפנים אם עלתה לא תרד מיחייב עלה בחוץ: הכי גרסינן **אימא המעלה מהן בחוץ פטור הא מאימורי אימן חייב והא מהן קתני ואימן דומיא דידהו: אימא המעלה מאימוריהן בחוץ פטור הא מאימורי אימן חייב.** לא תימא הא מאימן חייב אלא אימא הא מאימורי אימן חייב ובשלמים או בחטאת עסקינן שבאין נקבות: **והא מהן קתני.** דמשמע מבשרן: **ואימן דומיא דידהו.** ודייקינן מינה הא מאימן חייב ע"כ דומיא דידה דייקינן מן הבשר ע"כ בעולה קאי: **מתני' רבי יהודה פוסל.** אף על פי שאין כאן לא אכילה ולא הקטרה. ובגמרא [דף לו.] מפרש טעמא: **שלא כנגד היסוד.** או על המזבח שלא כנגד היסוד:

גמ'

וש"מ מגו דפסלה בה לינה פסלה בה מחשבה. תימה לליסני כדמסני לקמן פרק טבול יום (דף קד:) דלמא מחשבה לא פסלה לינה פסלה וי"ל משום דלא בעי למפשט הא דבעי ר' ירמיה פ' טבול יום לינה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ועוד י"ל דקסבר הש"ס דאי לינה מועלת מועיל להו פיגול לענין דאם פיגל באימורים פיגל הבשר לכל הפחות: **לאכול** שליל או שליא בחוץ לא פיגל. הוא הדין למחר: **הא** שליל ושליא חייבין אלא ש"מ כאן מחמת זבח כו'. וא"ת אכתי נותר וטמא קשיא דמשמע הכא (דוקא) [דיוקא] דאשליל ושליא חייבין משום נותר וטמא ובברייתא דלעיל קתני ואין חייבין עליהם משום פיגול ונותר וטמא וי"ל דלעולם אין חייבין אשליל ושליא משום נותר וטמא והאי (דשירייה) [דשיירינהו] משום פיגול: **אלא** בדוקין שבעין הואיל וכשרים בעופות. לאו דוקא דוקין שבעין דה"ה שאר מומין שאינן מחוסרי אבר כדאמר בפרק קמא דקדושין (דף כד:) דוקא יבש גפה ונסמית עינה אי נמי שאר מומין פסלי מדרבנן ומה שפי' בקונטרס דמחוסר אבר פסול בעוף משום הקריבהו נא לפחתך במס פירש דבהדיא דריש לה בקדושין (ג"ז שם) מדכתיב מן העוף ולא כל העוף:

עין משפט נר מצוה

לז א ב מיי' פי"ג מהל' מעילה הלכה ד:
לח ג מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הלכה ח:

מוסף רש"י

לינת אימורין. דגמירי דהקטרה ואלו פסלה לינה (לקמן קד:): מועלין בהן על בית הדשן. פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים הן קדשי קדשים, והואת דמן קובען לפיגול אם חישב עליהן בשעת שחיטה, וכיון דליה בהו היתר לכהנים מועלין בהן בבית הדשן במקום שרפתן: עד שיותך הבשר. עד שיתנבל הבשר שעשה אפר דהיינו מותך (מעילה ט.). דכל זמן שלא נעשה מותך מועלין בהן (לקמן שם): אלא בדוקין שבעין. דהוי מום עובר ושאינו ניכר (מנחות שם. ועיין ברש"ש): דוקין. טייל"א כגון (ישעיה מ) הנוטה כדוק שמים, ולהכי לא ירדו דאין מומן ניכר כל כך, נ"א דוקין שיש לו מום בעפעפים, ולהכי קרי לעפעפים דוק, [דעפעפים] על העין כרקיע, דהכי אמרינן בספרי אגדות העין דומה לעולם קטן, העפעפים [העליון] כנגד הרקיע והתחתון כנגד הארץ והלבן שמקיף את העין כנגד ים אוקינוס שסובב את העולם והשחור שבו שהוא עגול דומה לגלגל חמה (בכורות מד.): הואיל וכשרים בעופות. דכתיב (ויקרא כב) תמים זכר בכבשים, תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות, ומיהו מחוסר אבר לא משום הקריבהו נא לפחתך, וכל מום מגונה: והוא שקדם הקדישה את מומה. שחלה עליהן קדושת מזבח קודם, אבל קדם מומן להקדשן לא היו קדשי מזבח מעולם ולא המזבח מקדשן (לקמן פה:):

ליקוטים

מתני'. שחטו על מנת להניח את דמו כו' ר"י פוסל וחכמים מכשירין, פי' ת"ק סבר דוקא לזרוק דמו ולהקטיר אימוריו [illegible]

מסורת הש"ס

א) לקמן קד: מעילה ט., ב) תוספ' פי"ג ה"ה, ג) לקמן פה., ד) לקמן פה: ע"ש, ה) [לעיל כו.], ו) לקמן מו., ז) קידושין כד לקמן קטו. מנחות ו כה. חולין כג. תמורה יד., ח) מלאכי א ח, ט) לקמן פד., י) שייך למשנה לעיל ע"א, כ) [עי' תוס' לקמן עו: ד"ה הכא]:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולטעמיך וכו' משנה שלישית לאו דוקא:

גליון הש"ס

[תוס' ד"ה אלא וכו' לאו דוקא דוקין שבעין וכו'. עי' בפירש"י מנחות דף עט ע"א ד"ה בדוקין שבעין וכו']:

לעזי רש"י

טייל"א. תבלול (כתם בעין המכהה את הראייה)

שינויי נוסחאות

א] בה לינה כל"ל (רש"ש, וכ"ה בתוס'): ב] צ"ל עליהם (כ"י ב, ג): ג] בכתה"י נוסף פטור: ד] בכתה"י וש"מ אמר רבא: ה] בכתה"י הקדישן את מומן (וכ"ה ברש"י). והמילות שאח"ז במוסגר ליתא בכתה"י, וכן ליתא לקמן דף פה ע"ב, וגם הש"מ מחקן: ו] כצ"ל בעולה נקבה וכן להלן בעולה, עולה: ז] כצ"ל רפ"ע להוציאו (וכ"ה בב"ש) וכ"ה גי' תוס' לעיל דף לו ע"א ס"ה שילכלוהו ע"ש ועי' דק"ס: ח] כצ"ל ליתן את הניתנים למטה למעלה ואת הניתנים למעלה למטה. וכ"ה במשניות: ט] המפגל אבל פרים עצמן כיון דלא וכו' כצ"ל (שיח): י] נתקנו לידי קיבול פסולין (שיח, כ"י פ): יא] דיבור זה שייך לאחר דיבור שלאח"ז [illegible]

לח] גפה נקטעה רגלה נחטטה עינה (ב"ש), ועי' תוס' לקמן סח ריש ע"ב:

שיטה מקובצת

מגו דפסלה בה לינה פסלה בה מחשבה. פי' אם חישב לינה באימורין פסל נמי הבשר. [אבל אם חישב בבשר עצמו לא פסל] (עלמה) דמחשבה בדבר שדרכו לאכול בעינן (ותיבסה) [ומחשבה] באכילת פרים ושעירים לאו כלום היא, אלא ש"מ לענין לינת אימורין קאמר דמפגלין

הבשר (מהר"ם): צמר שבראשי כבשים. איצטריך לאשמועינן דלא מהני בה מחשבה ואע"ג דשיער הראש קרב עם הראש שאינו בכלל הפשטה אפ"ה לא מהני בה מחשבה משום דלא קרינא ביה בנותר אכילת מזבח לפי שהוא בטל אגב הראש (מהר"ם): תוד"ה וש"מ בר' תימה דלישני ברישא לקמן בר יהוד י"ל כו'. ועוד י"ל דלקמן ר"ל דלינה פסלה בבשר ומחשבה לא פסלה כשחשב בבשר עצמו, אבל כשחשב באימורים דין הוא שיפסל לפגל הבשר כיון דפיגלא לינה בבשר (מהרש"ק): ד"ה הא שליל וכו' וי"ל דלעולם אין חייבין אשליל ושליא משום נותר וטמא. והאי דשיירינהו משום (דפריך) פיגול דפריך ובר פיגול משום זכה, וטעמא משום דנותר איכא מיעוטא הואת כדפי' לעיל ופיגול וטמא ילפי' מנותר, אבל מיהא מנחה כהא לא ילפינן

באה אלא מן הצאן וזכר ובן שנה מדכתיב ולא ילין לבקר זבח חג הפסח וגו' כדאיתא התם. אבל כתב הרב זה מברייתא השנויה בת"כ ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל הרי זה בא ללמד על הנאכלין ליום אחד שיהיו נאכלין ליום אחד, אין לי אלא תודה [illegible] ת"ל קרבנו. ומנין לרבות את הולדות ואת התמורות ת"ל ובשר, ומנין לרבות חטאות ואשמות ת"ל זבח, ומנין לרבות שלמי נזיר ושלמים הבאים מחמת הפסח ת"ל שלמיו. זו היא הברייתא הזו, ופירש הרב בשלמים הבאים מחמת הפסח שהוא חגיגה י"ד שהיא באה עם הפסח. וכן מצאתי במסכת פסחים בפ' מי שהיה [דף צו ע"ב] שפי' לשם כ' לשונות בשלמים הבאים מחמת הפסח